

Pagkakakilanlan ng Lisensyadong Tagaplano Pangkapaligiran sa Kalakhan sa Panahon ng Sustainable Development at Futures Thinking

Eugenio Ferrer Santiago III 

Polytechnic University of the Philippines, Philippine Christian University, and National University Manila
drsantiago2022enp@gmail.com

Mga Detalye ng Artikulo:

Natanggap: 5 Abril 2026
Binago: 12 Abril 2026
Tinanggap: 22 Abril 2026
Nailathala: 30 Abril 2026
Kaugnay na Email:
efsantiago3@pcu.edu.ph
drsantiago2022enp@gmail.com

Inirerekomendang Sipi:

Santiago, E. F. III (2026). Pagkakakilanlan ng Lisensyadong Tagaplano Pangkapaligiran sa Kalakhan sa Panahon ng Sustainable Development at Futures Thinking. The International Review of Multidisciplinary Research. 1 (4), 892-902.
<https://doi.org/10.5281/zenodo.20032547>

Mga Terminong Indeks:

environmental planner, EnP, urban planning, land use governance, Metro Manila, sustainable development, SDGs, ambisyon 2040, zonipikasyon, climate resilience, participatory planning

Abstrak. Sinusuri ng papel na ito ang tatlong magkakaugnay na paksa: ang propesyonal na pagkakakilanlan ng Lisensyadong Tagaplano Pangkapaligiran (Environmental Planner o EnP) sa Pilipinas; ang kahalagahan ng urban planning sa isang malaki at kumplikadong kalunsuran tulad ng Kalakhang Maynila; at ang tiyak na gampanin ng mga tagaplano sa pamamahala ng paggamit ng lupa at zonipikasyon. Iniilagay ng papel ang mga paksang ito sa loob ng mas malawak na balangkas ng sustainable development — partikular ang 17 Sustainable Development Goals (SDGs) ng United Nations, ang mga pandaigdigang prinsipyo ng sustainability, at ang mithiin ng Ambisyon 2040 ng Department of Economic Planning and Development (DepDev) para sa Pilipinas bilang produkto ng futures thinking at hirayamanawari. Gumagamit ang pag-aaral ng qualitative policy analysis at documentary review bilang metodolohiya, na sumasaklaw sa pagsusuri ng mga batas, propesyonal na pamantayan, at mga internasyonal na alituntunin ng pagpapalano. Nalaman ng pananaliksik na ang EnP ay isang natatanging propesyon na nagtataglay ng mahalagang papel sa pagsasalin ng mga layunin ng sustainable development — mula sa pandaigdigang antas ng SDGs hanggang sa lokal na antas ng Comprehensive Land Use Plan (CLUP) at Zoning Ordinance. Ang pagkakakilanlan ng EnP ay binubuo ng tatlong dimensyon: teknikal, propesyonal, at panlipunan, na magkasamang nagtatakda ng isang propesyon na may pananagutang itaguyod ang kabutihang pampubliko at ang kalikasan. Sa Kalakhang Maynila, ang epektibong pamamahala ng paggamit ng lupa ay isang di-maiiwasang kondisyon para sa pagkamit ng maunlad na pamayanan, at upang makamit ang Ambisyon 2040 at ang mga SDG na may kaugnayan sa lungsod, pabahay, kalikasan, at climate action.

Panimula

1.1 Ang Lungsod bilang Paksa ng Propesyon at ng Kinabukasan

Ang lungsod ay hindi lamang isang lugar — ito ay isang organismo. Ito ay humihinga sa pamamagitan ng mga kalsada at paliparan, kumakain sa pamamagitan ng mga palengke at hapag-kainan, nagpapahinga sa mga parke at tahanan, at nagdurusa sa pamamagitan ng trapiko, polusyon, at pagbabaha. Nabubuhay ang isang lungsod sa ritmo ng mga taong naninirahan, nagtatrabaho, nag-aaral, at nagmamahalan sa loob ng mga hangganan nito. Tulad ng anumang organismo, ang lungsod ay nangangailangan ng mga taong mauunawaan ang kumplikadong sistema nito — mga taong handang mag-isip para sa kinabukasan habang itinutuon ang kanilang mga mata sa kasalukuyan. Ang mga taong iyon ay ang mga tagaplano — at sa konteksto ng Pilipinas, ang pinaka-espesyalisado sa kanilang hanay ay ang Lisensyadong Tagaplano Pangkapaligiran, kilala sa daigdig ng propesyon bilang Environmental Planner o EnP. Ang propesyon ng EnP ay natatangi sa Pilipinas: ito ay isang reguladong propesyon na may mandato sa ilalim ng Republic Act No. 10587 o Environmental Planning Act of 2013, na nagtatakda ng mga pamantayan ng kaalaman, kasanayan, at etika para sa mga nagtataglay ng lisensya ng Professional Regulation Commission. Ngunit higit pa sa mga papel na nagtatakda ng kanilang legalidad, ang mga EnP ay mga propesyonal na may malalim na pananagutan sa kalikasan ng mga lungsod, sa kapayapaan ng mga komunidad, at sa kalusugan ng kapaligiran. Ang gawain ng mga EnP ay hindi na lamang isang lokal na responsibilidad. Ito ay konektado sa isang mas malawak na pandaigdigang balangkas — ang 2030 Agenda for Sustainable

Development ng United Nations at ang 17 Sustainable Development Goals (SDGs) na kasama nito, at sa pambansang antas, ang mithiin ng Ambisyon 2040 ng Department of Economic Planning and Development (DepDev) ng Pilipinas na nagtatakda ng isang maayos, maunlad, at matatag na bansa para sa mga susunod na henerasyon. Inilalagay ng mga dokumentong ito ang urban planning — at ng mga EnP na gumaganap nito — sa sentro ng pambansang at pandaigdigang ambisyon para sa sustainable na kinabukasan.

1.2 Ang Metro Manila bilang Larangan ng Pagpapalano at ng Sustainability

Walang mas magandang laboratoryo para sa pag-aaral ng pagpaplanong panlungsod o urban planning kaysa sa Kalakhang Maynila. Ito ay isang kalunsuran ng mga sukdulan: ang pinakamayaman at pinakamahirap, ang pinaka-moderno at pinaka-tradisyonal, ang pinaka-organizado at pinaka-kumplikado. Sa loob ng malawak na kilometro kuwadrado, nagtatagpo ang lahat ng uri ng suliranin ng pagpapalano ng lungsod — impormal na tirahan, trapiko, pagbaha, kawalan ng luntiang espasyo, magkasalungat na paggamit ng lupa, kakulangan ng abot-kayang pabahay, at pragmentadong pamamahala na nagpapahirap sa paglikha ng isang pinag-isang bisyon para sa kinabukasan ng kalunsuran (Philippine Statistics Authority, 2020). Sa ganitong konteksto, ang urban planning ay hindi lamang isang teknikal na disiplina — ito ay isang politikal, etikal, at praktikal na gawain. Ang pagpapalano ng Kalakhang Maynila ay nangangahulugang paggawa ng mga desisyon tungkol sa kung sino ang makikinabang sa mga espasyo ng lungsod, kung saan itatayo ang mga bahay at opisina, kung aling mga lugar ang poprotektahan, at kung paano matitiyak na ang pagpapalano ay naglilingkod hindi lamang sa mga may kapangyarihan at salapi kundi sa lahat ng mamamayan nang pantay-pantay. Ang bawat desisyong ito ay may direktang kaugnayan sa mga layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040 — ang mga pandaigdigang at pambansang pangako ng Pilipinas para sa isang mas makatarungan at sustainable na lipunan.

1.3 Layunin at Saklaw ng Pananaliksik

Sa pananaliksik na ito ay naglalayong: (1) ilarawan at suriin ang propesyonal na pagkakakilanlan ng EnP sa Pilipinas at ang kahulugan ng propesyon sa konteksto ng urban planning at sustainable development; (2) talakayin ang kahalagahan at mga pangunahing gampanin ng urban planning sa isang malaki at kumplikadong kalunsuran tulad ng Kalakhang Maynila, na nakabatay sa mga layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040; (3) suriin ang tiyak na papel ng EnP sa proseso ng pamamahala ng paggamit ng lupa at zonipikasyon; at (4) magmungkahi ng mga paraan upang mapalakas ang kontribusyon ng propesyon sa epektibong pamamahala ng lupa na nagtataguyod ng sustainable development sa Kalakhang Maynila. Ang saklaw ng pananaliksik ay nakatuon sa Kalakhang Maynila bilang pangunahing kaso, ngunit ang mga argumento at rekomendasyon ay may mas malawak na kaugnayan sa iba pang mga urban center ng Pilipinas na nahaharap sa katulad na mga hamon ng pagpapalano at pamamahala. Ang papel ay nagsasalita sa dalawang grupo ng mambabasa: ang mga propesyonal na EnP at mga estudyanteng nagnanais na maging EnP, at ang mga opisyal ng pamahalaan at tagagawa ng patakaran na responsable sa pamamahala ng lupa at urban development sa konteksto ng mga pambansang layunin ng sustainability.

II. Pagsusuri ng mga Kaugnay na Pag-aaral

2.1 Sustainable Development bilang Pandaigdigang Balangkas

Ang konsepto ng sustainable development ay may matagal nang kasaysayan sa akademikong talakayan at sa pampublikong patakaran. Ang pinakakilalang kahulugan nito — ang pag-unlad na natutugunan ang mga pangangailangan ng kasalukuyang henerasyon nang hindi kinokompromiso ang kakayahan ng mga susunod na henerasyon na matugunan ang kanilang sariling mga pangangailangan — ay nagmula sa Brundtland Report ng World Commission on Environment and Development noong 1987 (WCED, 1987). Mula sa konseptong ito, ang sustainable development ay lumago bilang isang pangunahing balangkas ng pampubliko at akademikong talakayan tungkol sa ugnayan ng pag-unlad ng ekonomiya, kalikasan, at katarungang panlipunan. Ang tatlong haligi ng sustainable development — ang ekonomiko, ekolohikal, at panlipunan — ay magkasamang nagtatakda ng isang imahen ng pag-unlad na hindi iniaayos ang isa sa tatlo sa kapinsalaan ng iba. Hindi maaaring tawaging sustainable ang isang lungsod na maunlad sa ekonomiya ngunit puno ng polusyon at pagkakaibahan ng kayamanan; hindi rin sustainable ang isang lungsod na malinis ang kapaligiran ngunit walang trabaho at oportunidad para sa mga mamamayan nito. Ang tunay na sustainable development ay nangangailangan ng sabay na pagsulong sa tatlong dimensyon — at ang urban planning ay isa sa mga pinaka-epektibong kasangkapan para matiyak ang ganitong integrasyon sa antas ng lungsod (Sachs, 2015).

2.2 Ang 2030 Agenda at ang 17 Sustainable Development Goals

Noong Setyembre 2015, pinagtibay ng 193 miyembro-estado ng United Nations ang 2030 Agenda for Sustainable Development at ang 17 Sustainable Development Goals (SDGs) na kasama nito. Ang mga SDG ay kumakatawan sa pinaka-komprehensibong pandaigdigang kasunduan para sa sustainable development sa kasaysayan — sumasaklaw sa lahat ng aspeto ng pag-unlad ng tao at lipunan, mula sa pagkalis ng kahirapan at gutom hanggang sa kalidad ng edukasyon at

kalusugan, mula sa pagprotekta ng kalikasan at aksyon sa climate change hanggang sa pagtatayo ng matatatag at inklusibong mga institusyon ng pamamahala (United Nations, 2015). Para sa urban planning at sa propesyon ng EnP, ang pinaka-direktang kaugnay na SDG ay ang Goal 11 — ang Sustainable Cities and Communities. Naglalayong gawing inklusibo, ligtas, resilient, at sustainable ang mga lungsod at human settlements ang SDG 11. Ang mga tiyak na target nito ay kinabibilangan ng: pagtitiyak ng access sa ligtas at abot-kayang pabahay para sa lahat; pagbibigay ng ligtas, abot-kaya, at sustainable na transportasyon; pagpapalakas ng inklusibo at sustainable na urbanisasyon at participatory na pamamahala ng lungsod; pagprotekta ng world cultural at natural heritage; pagbabawas ng bilang ng mga namatay at nasugatan sa mga kalamidad; pagbabawas ng environmental impact ng mga lungsod; at pagbibigay ng ligtas at inklusibong pampublikong espasyo para sa lahat (United Nations, 2015). Ang bawat isa sa mga target na ito ay may direktang kaugnayan sa mga desisyon sa land use planning at zonipikasyon na ginagawa ng mga EnP. Hindi lamang ang SDG 11 ang may kaugnayan sa gawain ng mga tagaplano. Ang SDG 13 — Climate Action — ay direktang nagtutulak ng pangangailangan para sa climate-sensitive land use planning. Ang SDG 15 — Life on Land — ay may kaugnayan sa pagprotekta ng mga luntiang espasyo, agricultural land, at natural na ekosistema sa loob at paligid ng mga lungsod. Ang SDG 10 — Reduced Inequalities — ay nangangailangan ng urban planning na nagtataguyod ng pantay na access sa lupa, pabahay, at mga serbisyo ng lungsod. At ang SDG 16 — Peace, Justice and Strong Institutions — ay nangangailangan ng transparent, accountable, at inklusibong mga proseso ng pamamahala — kabilang ang proseso ng land use governance (Sachs, 2015).

2.3 Ambisyon 2040: Ang Pambansang Pananaw sa Hinaharap ng Pilipinas

Sa pambansang antas, ang Ambisyon 2040 ng Department of Economic Planning and Development ng Pilipinas — na dating NEDA o National Economic and Development Authority — ay nagtatakda ng pangmatagalang mithiin para sa bansa na naglalayong makamit ang isang mataas na kalidad ng buhay para sa lahat ng Pilipino sa loob ng dalawang henerasyon. Ang sentral na pangako ng Ambisyon 2040 ay ang isang Pilipinas kung saan ang bawat Pilipino ay namumuhay nang malusog, ligtas, at maayos; may trabaho at oportunidad para sa sarili at pamilya; at nakatira sa isang kapaligiran na malinis, maayos, at natatag (DepDev, 2024). Ang Ambisyon 2040 ay binubuo ng tatlong pangunahing larangan ng pagbabago: ang paglikha ng maunlad at inklusibong ekonomiya, ang pagtatayo ng isang matatatag at mapagkakatiwalaang pamahalaan, at ang pagpapanatili ng isang malusog at sustainable na kapaligiran. Ang tatlong larangang ito ay magkakakonektado — ang isang lungsod na may masamang kapaligiran ay hindi magkakaroon ng maunlad na ekonomiya; ang isang ekonomiyang lumalago nang hindi nagtatayo ng matatatag na institusyon ay hindi makakamit ng pangmatagalang kaunlaran; at ang isang pamahalaan na hindi nagtataguyod ng kalikasan ay nagbubukas ng daan sa sariling pagbagsak. Ang urban planning, at ang pamamahala ng paggamit ng lupa na kasama nito, ay nasa sentro ng tatlong larangang ito. Para sa Kalakhang Maynila, ang Ambisyon 2040 ay may tiyak na implikasyon. Ang kalunsuran — bilang pangunahing sentro ng ekonomiya, kultura, at pamamahala ng bansa — ay may mahalagang papel sa pagkamit ng pambansang mithiin. Ang isang Kalakhang Maynila na puno ng trapiko, impormal na tirahan, at hindi kontroladong paggamit ng lupa ay isang hadlang sa pagkamit ng Ambisyon 2040. Sa kabaligtaran, ang isang Kalakhang Maynila na may mahusay na pamamahala ng paggamit ng lupa, maayos na zonipikasyon, at sustainable na pagpapalano ng lungsod ay isang pundasyon ng tagumpay ng pambansang mithiin (DepDev, 2024).

2.3.1 Ang Ambisyon 2040 bilang Produkto ng Futures Thinking at Hirayamanawari

Upang maunawaan nang malalim ang kalikasan ng Ambisyon 2040, mahalaga na suriin ito hindi lamang bilang isang opisyal na dokumento ng pamahalaan kundi bilang isang produkto ng isang espesyalisadong proseso ng pag-iisip tungkol sa hinaharap — ang tinatawag sa larangan ng akademiko bilang futures thinking o foresight, at sa wikang Filipino ay maaaring tawaging hirayamanawari. Ang salitang ito, na hinango mula sa mga salitang hirap, mamanawari, at imahinasyon, ay sumasalamin sa proseso ng mapanlikhang pag-iisip at sistematikong pagsusuri ng mga posibleng kinabukasan ng isang komunidad, bansa, o lipunan. Ang hirayamanawari o futures thinking ay isang multidisiplinang larangan ng pag-aaral at praktis na naglalayong tulungan ang mga indibidwal, organisasyon, at pamahalaan na mag-isip nang mas malinaw at mas sistematiko tungkol sa hinaharap — hindi upang mahulaan ang hinaharap nang may katiyakan, kundi upang maunawaan ang mga posibleng landas ng pagbabago at mapaghandaan ang mga ito. Batay sa gawa ni Inayatullah (2008), ang futures thinking ay may anim na haligi: mapping, anticipation, timing, deepening, creating, at transforming. Sa pamamagitan ng prosesong ito, ang mga komunidad ay tinutulungang lumipat mula sa pasibong pagtanggap ng mga pagbabago tungo sa aktibong paghubog ng kanilang sariling kinabukasan. Sa akademikong larangan ng futures studies, ang isa sa pinakakilalang balangkas ay ang Apat na Arketipo ng Kinabukasan ni Jim Dator (2009), na nagtatakda na ang lahat ng posibleng senaryo ng kinabukasan ng isang lipunan ay maaaring mailagay sa isa sa apat na kategorya: Continuation (patuloy na paglago ayon sa kasalukuyang takbo), Collapse (pagbagsak ng mga umiiral na istruktura), Discipline (pagbabago sa pamamagitan ng mga limitasyon at regulasyon), at Transformation (radikal na pagbabago ng mga pundasyon ng lipunan). Ang Ambisyon 2040, sa konteksto ng balangkas na ito, ay kumakatawan sa isang aspirational na senaryo ng Transformation — isang mithiin ng radikal na pagbabago ng lipunan ng Pilipinas mula sa kasalukuyang kalagayan patungo sa isang mas maunlad, makatarungan, at sustainable na bansa. Ito ay hindi isang simpleng pagpapatuloy ng kasalukuyang takbo ng pag-unlad kundi isang aktibong pagpili ng isang mas magandang kinabukasan (Peralta, 2025). Ang proseso ng paggawa ng Ambisyon

2040 ay sumasalamain sa mga pangunahing prinsipyo ng hirayamanawari at participatory foresight. Noong 2015, ang NEDA (ngayon ay DepDev) ay nagsagawa ng isang malawak na proseso ng pangmatagalang bisyon na nagsangkot ng mahigit sa sampung libong Pilipino sa pamamagitan ng isang pambansang survey at daan-daang focus group discussions sa buong bansa. Ang prosesong ito ay naglalayong matukoy ang kolektibong mga pangarap at mithiin ng mga Pilipino para sa kanilang sarili at sa kanilang bansa — hindi lamang ang mga layunin ng pamahalaan kundi ang mga tunay na adhikain ng mga mamamayan. Ang resulta ay isang dokumento na sumasalamain sa mga kolektibong pagnanasa ng sambayanang Pilipino: isang bansang matatag, maginhawa, at panatag ang buhay para sa lahat ng Pilipino sa taong 2040.

2.3.2 Ang Papel ng Futures Thinking sa Urban Planning at sa Gawain ng EnP

Ang ugnayan sa pagitan ng hirayamanawari at ng urban planning ay malalim at natural. Ang urban planning sa kaibuturan nito ay isang gawaing nakatuon sa hinaharap — gumagawa ng mga desisyon ngayon na may malalim na implikasyon para sa mga lungsod at komunidad sa loob ng sampung, dalawampu, o tatlung taon. Ang mga CLUP at Zoning Ordinances na ginagawa ng mga EnP ngayon ay nagtatakda ng pisikal na katangian ng Metro Manila para sa mga susunod na henerasyon. Sa ganitong paraan, ang bawat EnP na gumagawa ng plano ay isang praktisipante sa proseso ng hirayamanawari — isang tao na aktibong humuhubog sa kinabukasan ng kanyang komunidad sa pamamagitan ng mga desisyon sa paggamit ng lupa. Ang Ambisyon 2040, bilang produkto ng futures thinking at hirayamanawari, ay nagbibigay sa mga EnP ng isang malinaw na puntos ng pagtutukoy para sa kanilang gawain sa urban planning. Nang malaman ng mga Pilipino sa survey ng NEDA na ang kanilang mga pangunahing adhikain ay ang magkaroon ng sariling tahanan, maginhawa at ligtas na komunidad, at isang malinis na kapaligiran, ang mga adhikaing ito ay naging direktang mga pamantayan ng kalidad para sa mga desisyon sa paggamit ng lupa na ginagawa ng mga EnP araw-araw.

Ang mga pagtatalaga ng lupa para sa abot-kayang pabahay, ang pagprotekta ng mga luntiang espasyo, at ang pagtatatag ng mga ligtas na komunidad ay hindi lamang mga teknikal na desisyon sa pagpapalano — ito ay mga kongkretong hakbang tungo sa mga kolektibong adhikain ng mga Pilipino na inilahad sa Ambisyon 2040. Sa ganitong liwanag, ang proseso ng paghahanda ng CLUP ay maaaring tingnan bilang isang lokal na kilos ng hirayamanawari — ang proseso kung saan ang mga EnP, kasama ang mga komunidad na kanilang pinaplano, ay aktibong nagpapasya kung anong uri ng lungsod o bayan ang nais nilang mabuhay sa loob ng sampung taon at higit pa. Ang participatory planning na inirerekumenda ng pananaliksik na ito ay, sa katunayan, isang lokal na anyo ng futures thinking kung saan ang mga mamamayan — hindi lamang ang mga eksperto — ay aktibong kasama sa paghubog ng kinabukasan ng kanilang komunidad. Ang pag-abot ng Ambisyon 2040 sa lokal na antas ay posible lamang kapag ang mga EnP ay gumaganap bilang mga tagapagtaguyod ng ganitong participatory foresight sa bawat proseso ng pagpapalano ng lupa sa Pilipinas.

2.4 Ang EnP bilang Tagasalin ng Pandaigdigang Layunin sa Lokal na Aksyon

Ang ugnayan sa pagitan ng pandaigdigang balangkas ng sustainable development at ng lokal na gawain ng mga EnP ay hindi awtomatiko — nangangailangan ito ng aktibong pagsasalin ng mga prinsipyo at layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040 sa mga tiyak na desisyon sa paggamit ng lupa, sa mga patakaran ng Zoning Ordinance, at sa mga programa ng pamamahala ng lungsod. Ang ganitong proseso ng pagsasalin ay isa sa mga pinaka-mahalaga at pinaka-kailangang mga gampanin ng mga EnP sa kasalukuyan (Hall, 2014; Sachs, 2015). Ang pananaliksik ni Santiago III (2025) sa pamamahala ng paggamit ng lupa at mga smart cities sa Pilipinas ay nagpapakita na ang maraming lokal na pamahalaan ay nagsusumikap na isama ang mga prinsipyo ng sustainability at smart governance sa kanilang mga proseso ng pagpapalano, ngunit ang agwat sa pagitan ng pambansang patakaran at ng lokal na kapasidad ay nananatiling malaki. Ang papel na ito ay nagtatampok ng pangangailangan ng mas aktibong papel ng mga propesyonal na EnP upang tulayin ang agwat na ito sa pamamagitan ng mas SDG-sensitive na pagpapalano at ng mas malakas na pakikipagtulungan sa mga lokal na pamahalaan.

2.5 Ang Propesyon ng EnP sa Pilipinas

Sa Pilipinas, ang propesyon ng Tagaplano Pangkapaligiran ay may natatanging kasaysayan na nagmula sa pagtatatag ng Environmental Planning discipline sa mga unibersidad sa huling bahagi ng ika-20 siglo. Ang Polytechnic University of the Philippines, ang University of the Philippines, Philippine Christian University, National University at ang ilang iba pang unibersidad ang naging pundasyon ng pag-unlad ng disiplinang ito sa bansa. Ang opisyal na pagkilala ng estado sa propesyon ay dumating sa pamamagitan ng Republic Act No. 10587 noong 2013, na nagtatakda ng mga pamantayan ng pagsasanay, pagsubok, at regulasyon para sa mga Environmental Planner. Ang Philippine Institute of Environmental Planners (PIEP), bilang pambansang propesyonal na samahan ng mga EnP, ay gumaganap ng mahalagang papel sa pagpapalakas ng propesyon, sa pagtatakda ng mga etikal na pamantayan, at sa pagtaguyod ng mas malaking papel ng mga EnP sa mga proseso ng pamamahala ng lungsod at kapaligiran. Sa konteksto ng SDGs at ng Ambisyon 2040, ang PIEP ay may bagong at mas malaking responsibilidad: ang tiyakin na ang mga miyembro nito ay may kakayahang isama ang mga layunin ng sustainable development sa kanilang pang-araw-araw na propesyonal na gawi.

Metodolohiya

3.1 Pananaw at Disenyo ng Pananaliksik.

Ang pag-aaral na ito ay gumagamit ng interpretive qualitative research design na nakasentro sa policy analysis at professional identity inquiry. Angkop ang ganitong disenyo sa mga tanong na pangunahing naghahanap ng pag-unawa sa kahulugan, konteksto, at relasyon — hindi lamang ng mga numerikong katotohanan. Ang mga sentral na tanong ng pananaliksik ay nagtatanong ng kung ano, bakit, at paano: Ano ang kahulugan ng pagiging EnP? Bakit mahalaga ang urban planning sa Kalakhang Maynila sa konteksto ng SDGs at Ambisyon 2040? Paano gumaganap ang mga tagaplano sa pamamahala ng paggamit ng lupa upang maisulong ang sustainable development? Ang mga tanong na ito ay hindi madaling masasagot ng mga survey o istatistika kundi ng malalim na pagsusuri ng mga dokumento, konsepto, at praktis. Ang pananaw ng pag-aaral ay nakabatay sa prinsipyo ng critical urbanism na pinagsama ang sustainability lens — isang pananaw na naglalagay ng kapangyarihan, ekidad, karapatang panlipunan, at pangmatagalang pananaw sa sentro ng pag-unawa sa mga lungsod at sa proseso ng pagpapalano nito (Marcuse, 2009; Sachs, 2015). Sa ilalim ng pananaw na ito, ang propesyon ng EnP ay hindi lamang isang teknikal na gawain kundi isang propesyon na may malalim na pampulitikang, etikal, at historikal na dimensyon — isang propesyon na may responsibilidad na itaguyod ang kabutihang pampubliko, ang kalikasan, at ang kapakanan ng mga susunod na henerasyon.

3.2 Mga Pamamaraan ng Pagtitipon ng Datos.

Ang pananaliksik ay gumagamit ng tatlong pangunahing pamamaraan ng pagtitipon ng datos. Una, ang sistematikong documentary review ng mga pangunahing mapagkukunan: mga batas ng Pilipinas na may kaugnayan sa urban planning at propesyon ng EnP; mga opisyal na dokumento ng PIEP, PRC, at DHSUD; mga opisyal na dokumento ng Ambisyon 2040 at ng pambansang mga plano ng Department of Economic Planning and Development (DepDev); mga dokumento ng United Nations tungkol sa SDGs; at mga internasyonal na dokumento tulad ng New Urban Agenda at mga publikasyon ng UN-Habitat. Ikalawa, ang pagsusuri ng mga peer-reviewed na akademikong literatura mula sa mga journal ng urban planning, environmental planning, governance, sustainable development, at social sciences na may kaugnayan sa kalagayan ng propesyon at ng pamamahala ng paggamit ng lupa sa Pilipinas at Timog-Silangang Asya. Ikatlo, ang comparative analysis ng mga karanasan ng mga katulad na propesyon sa iba pang mga bansa na may katulad na konteksto ng mabilis na urbanisasyon, upang matukoy ang mga mabuting gawi na maaaring angkupon sa Pilipinas sa konteksto ng SDGs at ng Ambisyon 2040.

3.3 Proseso ng Pagsusuri.

Ang pagsusuri ay isinagawa sa pamamagitan ng thematic analysis na gumagamit ng dalawang antas ng pag-oorganisa ng datos. Sa unang antas, ang mga datos mula sa iba't ibang mapagkukunan ay inuri ayon sa tatlong pangunahing tema ng pananaliksik: propesyonal na pagkakakilanlan ng EnP, kahalagahan ng urban planning sa Kalakhang Maynila sa konteksto ng sustainability, at gampanin ng EnP sa pamamahala ng paggamit ng lupa bilang kasangkapan ng sustainable development. Sa ikalawang antas, ang bawat tema ay pinalalim at pinagdugtong-dugtong sa pamamagitan ng analytic memos na kumukonekta sa mga natuklasan sa mas malawak na balangkas ng SDGs at ng Ambisyon 2040. Ginagamit din ang policy gap analysis framework ni Sabatier at Weible (2014) upang sistematikong ikumpara ang mga layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040 sa aktwal na kalagayan ng pamamahala ng paggamit ng lupa ng Kalakhang Maynila. Ang ganitong pagsusuri ay nagtutukoy ng mga pinaka-mahalagang lugar kung saan ang mas aktibong pakikilahok ng mga EnP ay maaaring makabuluhang itaas ang antas ng pagtugon ng lokal na pamamahala sa mga pandaigdigang at pambansang layunin ng sustainability.

3.4 Mga Limitasyon ng Pananaliksik.

Kinikilala ng pananaliksik ang ilang mahahalagang limitasyon. Una, dahil pangunahing gumagamit ng documentary analysis ang pag-aaral, maaaring may mga aspeto ng aktwal na gawi ng pagpapalano na hindi nailahad ng mga dokumento. Ikalawa, ang Ambisyon 2040 at ang mga programa ng Department of Economic Planning and Development (DepDev) ay patuloy na nag-e-evolve — ang ilang rekomendasyon ng pananaliksik ay maaaring kailangang i-update habang lumalabas ang mga bagong opisyal na dokumento. Ikatlo, kinikilala ng pag-aaral ang propesyonal na pagkakaayon ng may-akda bilang lisensyadong EnP sa paksa ng pananaliksik, at nagsisikap na gamitin ang ganitong insider perspective bilang isang kalamangan para sa mas malalim na pag-unawa nang hindi ito nagbubunga ng bias na nagpapahina sa kritikal na pagsusuri.

Resulta at Talakayan

4.1 Ang Propesyonal na Pagkakakilanlan ng EnP sa Panahon ng Sustainable Development

4.1.1 Sino ang Environmental Planner?

Ang Environmental Planner o EnP ay isang reguladong propesyonal na may lisensya mula sa Professional Regulation Commission ng Pilipinas, na may kaalaman at kasanayan sa pagsasama ng mga prinsipyo ng kapaligiran, panlipunang agham, at spatial planning sa proseso ng pagbuo ng mga plano, patakaran, at programa para sa sustainable na pag-unlad ng mga lugar. Hindi lamang isang tagaguhit ng mga mapa o tagagawa ng mga dokumentong CLUP ang EnP. Siya ay isang propesyonal na kumikilos sa interseksyon ng siyensya at patakaran, ng teknikal na kaalaman at panlipunang responsibilidad, ng nakaraan at kinabukasan ng mga komunidad — at sa panahon ng SDGs at ng Ambisyon 2040, isang ahente ng sustainable transformation ng mga lungsod at komunidad ng Pilipinas. Ang pagkakakilanlan ng EnP ay binubuo ng tatlong magkakaugnay na aspeto. Una, ang teknikal na dimensyon: ang EnP ay may kahusayan sa mga pamamaraan ng spatial analysis, land use planning, environmental assessment, at policy formulation. Ikalawa, ang propesyonal na dimensyon: ang EnP ay gumaganap sa loob ng isang reguladong propesyon na may mga etikal na pamantayan, mga obligasyon sa continuing professional development, at mga mekanismo ng accountability sa propesyonal na komunidad at sa publiko. Ikatlo, ang panlipunang dimensyon: ang EnP ay may mataas na kamalayan sa mga usapin ng social equity, karapatang pantao, at makatarungang distribusyon ng mga benepisyo at pasanin ng urbanisasyon — at isang propesyonal na may pananagutang ipagtanggol ang kabutihang pampubliko at ang kalikasan (AICP, 2016).

4.1.2 Ang EnP bilang Ahente ng Sustainable Development

Sa konteksto ng SDGs at ng Ambisyon 2040, ang pagkakakilanlan ng EnP ay nagtataglay ng isang bagong at mas malawak na dimensyon: ang EnP bilang ahente ng sustainable development sa antas ng lungsod at komunidad. Ang ganitong papel ay nangangahulugang hindi lamang gumagawa ng mga teknikal na dokumento ng pagpapalano ang EnP kundi aktibo siyang nagsisimula ng mga proseso ng pagbabago na nagtataguyod ng tatlong haligi ng sustainable development — ang ekonomiko, ekolohikal, at panlipunan — sa bawat desisyon sa paggamit ng lupa at pamamahala ng lungsod. Ang pagiging ahente ng sustainable development ay nangangailangan ng EnP na magkaroon ng malalim na kaalaman hindi lamang sa mga teknikal na aspeto ng pagpapalano kundi pati na rin sa mga pandaigdigang balangkas ng sustainability — kabilang ang SDGs, ang Paris Agreement sa climate change, ang Sendai Framework para sa disaster risk reduction, at ang New Urban Agenda — at sa mga pambansang layunin ng Ambisyon 2040 (United Nations, 2015). Ang kaalamang ito ay nagbibigay sa EnP ng kakayahang ikonekta ang mga lokal na desisyon sa pagpapalano sa mas malawak na mga layunin ng sustainability at pag-unlad.

Dimensyon ng EnP	Gawain	Kaugnay na SDGs	Ambisyon 2040 na Sinusuportahan
Teknikal	CLUP, zoning analysis, GIS, environmental assessment	SDG 11, SDG 13, SDG 15	Maayos at sustainable na kapaligiran; maayos na pabahay at lungsod
Propesyonal	Etikal na pagpapayo, CPD, accountability sa publiko	SDG 16, SDG 17	Matatatag at mapagkakatiwalaang pamahalaan
Panlipunan	Participatory planning, adbokasiya para sa mahihirap, equity impact assessment	SDG 1, SDG 10, SDG 11	Inklusibong pag-unlad; walang naiwan

Talahanayan 1. Ugnayan ng Dimensyon ng EnP, SDGs, at Ambisyon 2040

4.2 Ang Kahalagahan ng Urban Planning sa Kalakhang Maynila: Isang Perspektibo ng SDG at Ambisyon 2040

4.2.1 Urban Planning at SDG 11: Sustainable Cities and Communities

Ang SDG 11 ay ang pinaka-direktang pangako ng pandaigdigang komunidad para sa sustainable urban development. Para sa Kalakhang Maynila, ang bawat target ng SDG 11 ay may kongkretong kahulugan at napapanahong kaugnayan. Ang Target 11.1 — na naglalayong matiyak ang universal access sa ligtas at abot-kayang pabahay bago ang 2030 — ay direktang tinutugunan ng mga desisyon sa land use planning tungkol sa kung saan at paano itatalaga ang lupa para sa residential development, kabilang ang abot-kayang pabahay para sa mga mahihirap na pamilya. Ang Target 11.3 — na naglalayong palakasin ang inklusibo at sustainable na urbanisasyon — ay nangangailangan ng mga proseso ng pagpapalano na tunay na inklusibo at participatory, at hindi lamang pormal na konsultasyon (United Nations, 2015). Ang Target 11.5 ng SDG 11 — na naglalayong bawasan ang bilang ng mga namatay at nasugatan sa mga kalamidad — ay may direktang kaugnayan sa disaster-resilient na land use planning. Sa Kalakhang Maynila, ang mga desisyon sa pagtatalaga ng lupa na nauukol sa mga lugar na madaling bahain, mga seismic hazard zones, at mga coastal areas na mahina sa storm surge ay may direktang epekto sa bilang ng mga pamilyang nakakaranas ng panganib sa mga kalamidad. Ang mga EnP na gumagawa ng mga CLUP at Zoning Ordinances ay gumagawa ng mga desisyon na may direktang kaugnayan sa SDG 11.5 — at ang kamalayan na ito ay dapat nagbibigay ng mas mataas na antas ng responsibilidad at pag-iingat sa bawat desisyon sa paggamit ng lupa.

4.2.2 Urban Planning at SDG 13: Climate Action

Ang SDG 13 — Climate Action — ay nagtatakda ng pangangailangan para sa mga apurahang aksyon upang labanan ang climate change at ang mga epekto nito. Para sa Kalakhang Maynila, ang climate change ay hindi isang malabong kinabukasan kundi isang kasalukuyang katotohanan. Ayon sa Climate Change Commission ng Pilipinas (2022), ang Kalakhang Maynila ay isa sa mga lungsod sa buong mundo na pinakamataas ang antas ng kahinaan sa climate-related na mga panganib — kabilang ang pagbaha, bagyo, pag-angat ng antas ng dagat, at extreme heat events. Ang urban planning ay isa sa mga pinaka-epektibong kasangkapan ng climate adaptation para sa Kalakhang Maynila. Ang mga desisyon sa paggamit ng lupa — kung aling mga lugar ang bibigyan ng permit para sa pagtatayo, kung paano itatadhana ang mga buffer zones sa kahabaan ng mga ilog at dalampasigan, kung paano titiyakin ang sapat na green infrastructure para sa natural na pamamahala ng tubig-ulan — ay mga aksyon ng climate adaptation na direktang nagtatupad ng SDG 13. Ang EnP na may malalim na kaalaman sa climate science at sa mga prinsipyo ng adaptive planning ay maaaring maging isang mahalagang ahente ng climate action sa antas ng lungsod (Cinco et al., 2016).

4.2.3 Urban Planning at Ambisyon 2040: Ang Lokal na Dimensyon ng Pambansang Pangitain

Ang Ambisyon 2040 ng Department of Economic Planning and Development (DepDev) ay nagtatakda ng isang malinaw na adhikain para sa Pilipinas: isang bansang mataas ang kalidad ng buhay ng bawat mamamayan, may maunlad na ekonomiya, matatatag na institusyon, at malusog na kapaligiran. Para sa Kalakhang Maynila — na nagtataglay ng halos porsyento ng populasyon ng bansa — ang pagkamit o pagkabigo ng Ambisyon 2040 ay malaki ang depende sa kalidad ng pamamahala ng lungsod, kabilang ang pamamahala ng paggamit ng lupa (DepDev, 2024; Philippine Statistics Authority, 2020). Ang mga tiyak na layunin ng Ambisyon 2040 na may kaugnayan sa urban planning ay kinabibilangan ng: pagtitiyak na ang bawat Pilipino ay may access sa ligtas at abot-kayang tirahan; paglikha ng mas produktibo at malinis na mga lugar ng trabaho sa pamamagitan ng maayos na industrial at commercial zoning; pagprotekta ng mga agricultural lands at natural resources mula sa hindi kontroladong urban sprawl; at pagtatayo ng mga lungsod at komunidad na resilient sa mga kalamidad. Ang bawat layuning ito ay may direktang kaugnayan sa mga desisyon sa land use planning at sa gawain ng mga EnP.

4.2.4 Urban Planning bilang Kasangkapan ng Katarungang Pangkalikasan

Sa interseksyon ng SDGs at ng Ambisyon 2040, ang urban planning ay may isang partikular na mahalaga at madalas na hindi sapat na sinisiyasat na papel: ang pagiging kasangkapan ng environmental justice o katarungang pangkalikasan. Ang konsepto ng environmental justice ay nagtatakda na ang mga benepisyo ng malusog na kapaligiran at ang mga pasanin ng polusyon at kalikasang panganib ay dapat na pantay-pantay na ibahagi sa lahat ng miyembro ng lipunan — hindi pinapanatili ang kalagayan kung saan ang mga mahihirap at marginalisado ay palaging nagdadala ng mas mabigat na bahagi ng mga kalikasang panganib habang ang mga mayaman ay nagtatamasa ng mas malinis at mas ligtas na mga lugar ng pamumuhay. Sa Kalakhang Maynila, ang katotohanan ng environmental justice ay malinaw na makikita: ang mga komunidad ng mga mahihirap — impormal na mga naninirahan sa kahabaan ng mga ilog, pamilya na nakatira sa mga lugar na malapit sa mga tambak ng basura at polusyon — ay sistematikong napamamahayan sa mga lugar na may pinakamataas na panganib at pinakamababang kalidad ng kapaligiran. Ang SDG 10 — Reduced Inequalities — at ang pangako ng Ambisyon 2040 na walang maiwanang Pilipino ay nangangailangan ng isang uri ng land use planning na aktibong tinutugunan ang spatial inequities na ito — at ang mga EnP ang mga propesyonal na may kakayahan at responsibilidad na gumawa ng ganitong uri ng pagpapalano (Sachs, 2015).

4.3 Ang Gampanin ng EnP sa Pamamahala ng Paggamit ng Lupa bilang Aksyon para sa Sustainability

4.3.1 Ang CLUP bilang Lokal na Kasangkapan ng SDGs at Ambisyon 2040

Ang Comprehensive Land Use Plan ay hindi lamang isang teknikal na dokumento ng pagpapalano — sa konteksto ng SDGs at ng Ambisyon 2040, ito ay isang lokal na kasangkapan ng sustainable development. Ang isang maayos na CLUP na ginawa ng isang EnP na may malalim na kaalaman sa sustainable development ay maaaring isama ang mga tiyak na target ng SDGs sa mga layunin ng plano: ang pagtatakda ng sapat na lupa para sa abot-kayang pabahay bilang tugon sa SDG 1 at SDG 11; ang pagprotekta ng mga luntiang espasyo at agricultural land bilang tugon sa SDG 15; ang pagtatalaga ng mga climate buffer zones bilang tugon sa SDG 13; at ang pagtitiyak ng inklusibong proseso ng paghahanda bilang tugon sa SDG 16. Itinatampok ng pananaliksik ni Santiago III (2025) ang pangangailangan ng mas mataas na antas ng integrasyon ng mga prinsipyo ng smart governance at sustainability sa mga proseso ng pagpapalano ng lupa sa Pilipinas. Ipinakita ng pag-aaral na ang mga lokal na pamahalaan na gumagamit ng mga teknolohiya tulad ng GIS at data-driven na pamamaraan sa pagpapalano ay nagtatamasa ng mas mataas na kalidad ng mga desisyon sa paggamit ng lupa at mas epektibong pagtugon sa mga hamon ng urbanisasyon at climate change. Ang papel na ito ay nagpapatibay ng argumento na ang mga EnP, bilang mga propesyonal na may teknikal na kakayahan at propesyonal na etika, ay may mahalagang papel sa pagiging tagasalin ng mga pandaigdigang layunin sa lokal na aksyon.

4.3.2 Ang EnP bilang Tagapagtaguyod ng Integrated at Holistic na Pamamahala

Isa sa mga pinaka-mahalaga ngunit pinaka-mahirap na aspeto ng gampanin ng EnP sa pamamahala ng paggamit ng lupa ay ang pagiging tagapagtaguyod ng integrated at holistic na pamamahala — isang uri ng pamamahala na tinitingnan ang lungsod bilang isang sistema ng mga magkakaugnay na bahagi at hindi bilang isang koleksyon ng mga hiwalay na teknikal na problema. Sa konteksto ng SDGs, espesyal na mahalaga ang integrasyong ito dahil ang mga SDGs ay dinisenyo bilang isang hindi mapaghihiwalay na kabuuan — hindi maaaring makamit ang SDG 11 nang hindi isinasalang-alang ang SDG 1, SDG 10, SDG 13, at SDG 15 nang sabay-sabay. Ang EnP na may malakas na kamalayan sa sustainability ay maaaring maging pangunahing tagapagtaguyod ng ganitong integrated na pamamahala sa loob ng mga lokal na pamahalaan — nagtatayo ng mga mekanismo ng koordinasyon sa pagitan ng mga kagawaran ng pamahalaan, nagtataguyod ng mga plano at programa na sabay-sabay na tinutugunan ang maraming dimensyon ng sustainable development, at nagpapaliwanag sa mga opisyal at sa publiko ng kahalagahan ng pagtingin sa mga suliranin ng lungsod sa kanilang buong kumplikasyon.

4.3.3 Ang EnP bilang Tagapagtayo ng Resilient na Metro Manila

Sa konteksto ng Ambisyon 2040 at ng SDG 11, ang isa sa mga pinaka-kongkretong kontribusyon na maaaring gawin ng mga EnP sa Kalakhang Maynila ay ang pagtatayo ng mga pundasyon ng isang resilient na lungsod — isang lungsod na may kakayahang makabawi sa mga pagkabigo at hindi lamang mabawi kundi lumago at matuto mula sa mga karanasang ito. Ang resilience sa konteksto ng urban planning ay sumasaklaw sa disaster resilience — ang kakayahang makayanan ang mga kalamidad — ngunit pati rin ang economic resilience, ang social resilience, at ang institutional resilience. Ang mga EnP na gumagawa ng disaster-resilient na land use plans para sa Kalakhang Maynila — na nagtatakda ng tamang mga pagtatalaga ng lupa sa mga lugar na mataas ang panganib, na nagtatayo ng mga green infrastructure networks para sa natural na flood management, at na nagtataguyod ng mixed-use na mga komunidad na resilient sa mga pagbabago ng ekonomiya — ay gumaganap ng isang mahalagang papel sa pagtatayo ng isang Kalakhang Maynila na maaaring makamit ang mga pangako ng Ambisyon 2040 at ng SDGs kahit sa harap ng mga hamon ng climate change at ng patuloy na mabilis na urbanisasyon (Sachs, 2015; United Nations, 2015).

Gampanin ng EnP Tagagawa ng CLUP at Zoning Ordinance	Kongkretong Aksyon SDG-integrated na pagtatakda ng lupa, climate buffer zones, abot-kayang pabahay	SDG na Naaabot SDG 1, 11, 13, 15	Ambisyon 2040 na Sinusuportahan Maayos na pabahay; sustainable na kapaligiran
Tagapag-integra ng mga Interes	Participatory workshops, equity impact assessment, representasyon ng mahihirap	SDG 10, 11, 16	Inklusibong pag-unlad; walang naiwan
Tagapayo sa Patakaran	SDG-aligned na rekomendasyon, pagsasalin ng Ambisyon 2040 sa lokal na patakaran	SDG 16, 17	Matatatag na institusyon ng pamamahala
Tagasuporta ng Climate-Responsive Planning	Climate vulnerability mapping, disaster risk zoning, green infrastructure planning	SDG 13, 11.5, 15	Resilient at ligtas na komunidad
Tagapagtayo ng Resilient na Lungsod	Mixed-use planning, social at economic resilience sa mga desisyon sa lupa	SDG 8, 11, 13	Maunlad at sustainable na ekonomiya

Talahanayan 2. Gampanin ng EnP sa Pamamahala ng Paggamit ng Lupa at Kaugnayan sa SDGs at Ambisyon 2040

V. Talakayan

5.1 Ang Propesyon sa Harap ng mga Hamon ng Sustainability

Ang mga natuklasan ng pananaliksik ay nagpapakita ng isang mahalagang tensyon sa pagitan ng mga ambisyon ng SDGs at ng Ambisyon 2040 sa isang banda, at ng aktwal na kalagayan ng propesyon ng EnP at ng pamamahala ng paggamit ng lupa ng Kalakhang Maynila sa kabilang banda. Sa teorya, ang bansa ay nakatuon sa mga pandaigdigang layunin ng sustainable development at may isang malinaw na pambansang adhikain para sa 2040. Sa gawi, gayunpaman, maraming EnP ang nagtatrabaho sa loob ng mga institusyonal na kapaligiran na hindi pa nagtataglay ng mga mekanismo upang isama ang mga layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040 sa mga pang-araw-araw na proseso ng pagpapalano at pamamahala ng lupa. Ang agwat na ito sa pagitan ng pandaigdigang pangako at ng lokal na gawi ay isang malaking hamon na nangangailangan ng

pagtugon sa maraming antas: sa antas ng propesyonal na edukasyon at pagsasanay ng mga EnP, sa antas ng mga alituntunin ng DHSUD para sa paghahanda ng CLUP, at sa antas ng mga lokal na pamahalaan na may kapangyarihang magpatupad ng mga desisyon sa paggamit ng lupa. Ang pagsasara ng agwat na ito ay isa sa mga pinaka-mahalagang estratehiya para matiyak na ang mga pandaigdigang pangako ng Pilipinas sa sustainable development ay tunay na nagbabago ng mga lungsod at komunidad ng bansa.

5.2 Ang SDG Localization at ang Papel ng EnP

Ang konsepto ng SDG localization — ang proseso ng pagsasalin at pagpapatupad ng mga layunin ng SDGs sa antas ng lokal na pamahalaan — ay isang lumalaking larangan ng pananaliksik at ng praktis ng pamamahala. Ang mga natuklasan ng pananaliksik ay nagpapakita na ang mga EnP ay maaaring gumanap bilang mga pangunahing ahente ng SDG localization sa konteksto ng urban planning. Sa pamamagitan ng kanilang gawain sa paghahanda ng CLUP, sa pagpapayo sa mga opisyal ng pamahalaan, at sa pagtataguyod ng participatory na proseso ng pagpapalano, ang mga EnP ay may posisyon na ikonekta ang mga global framework ng SDGs sa mga kongkretong lokal na aksyon. Ang ganitong papel ng SDG localization ay nangangailangan ng mga EnP na aktibong nagtatayo ng sarili nilang kaalaman sa mga SDGs at sa kanilang mga tiyak na target at indicators. Hindi sapat ang pangkalahatang kaalaman sa mga SDG — kailangan ng mga EnP na malalim na maunawaan kung paano ang bawat SDG ay naisasalin sa mga tiyak na desisyon sa paggamit ng lupa at pamamahala ng lungsod. Ito ay isang bagong at mahalagang dimensyon ng continuing professional development na dapat isama sa mga programa ng PIEP at ng mga institusyong nagtuturo ng environmental planning.

5.3 Ang Ambisyon 2040 bilang Pampublikong Kontrata ng Pagpapalano

Ang Ambisyon 2040 ay maaaring tingnan bilang isang uri ng pampublikong kontrata — isang pangako ng estado sa mga mamamayan na ang mga aksyon at programa ng pamahalaan ay magtatayo ng isang mas maunlad, mas makatarungan, at mas sustainable na Pilipinas sa loob ng dalawang henerasyon. Para sa mga EnP, ang ganitong pampublikong kontrata ay may mahahalagang implikasyon: ang kanilang propesyonal na gawi ay hindi lamang naglilingkod sa mga kliyente o employer kundi nagtatupad din ng mga pangako ng estado sa mga mamamayan. Kapag ang isang EnP ay gumagawa ng isang CLUP na nagtatakda ng sapat na lupa para sa abot-kayang pabahay, o nagtataguyod ng isang zoning provision na nagpoprotekta sa isang komunidad ng mga mahihirap mula sa displacement, o nagmumungkahi ng mga climate buffer zones na nagtatago ng mga pamilya mula sa panganib ng pagbaha — hindi lamang gumagawa ng teknikal na trabaho ang EnP. Nagtatupad siya ng isang bahagi ng pangako ng bansa sa kanyang mga mamamayan.

5.4 Ang Kinabukasan ng Propesyon: EnP bilang SDG Champion

Ang mga natuklasan ng pananaliksik ay nagpapakita ng isang kapana-panabik na oportunidad para sa propesyon ng EnP sa Pilipinas: ang posibilidad na maging mga pangunahing SDG champions sa antas ng lungsod at komunidad. Sa konteksto ng Ambisyon 2040 at ng mga pandaigdigang pangako ng Pilipinas sa sustainable development, ang mga EnP ay may natatanging posisyon at kakayahan upang maging mga pangunahing ahente ng pagbabago — mga propesyonal na nagtatayo ng tulay sa pagitan ng pandaigdigang ambisyon at ng lokal na aksyon, sa pagitan ng teknikal na kaalaman at ng panlipunang responsibilidad, at sa pagitan ng kasalukuyan at ng kinabukasan na hinihahanap ng Ambisyon 2040. Ang pagsasakatuparan ng oportunidad na ito ay nangangailangan ng aktibong mga hakbang mula sa propesyon mismo — sa pamamagitan ng PIEP at ng mga institusyong nagtuturo ng environmental planning — upang matiyak na ang mga EnP ay hindi lamang may teknikal na kaalaman kundi may malalim na pag-unawa sa mga balangkas ng sustainable development at sa kanilang mga implikasyon para sa gawain ng pagpapalano. Nangangailangan din ito ng mas malakas na adbokasiya ng propesyon para sa mas malaking papel ng mga EnP sa mga proseso ng pamamahala, upang matiyak na ang mga desisyon sa paggamit ng lupa na may mahalagang implikasyon para sa mga layunin ng SDGs at ng Ambisyon 2040 ay ginagawa sa gabay ng mga propesyonal na may sapat na kaalaman at etika.

Konklusyon at Implikasyon

Nagsimula ang papel na ito sa tatlong magkakaugnay na katanungan tungkol sa pagkakatugan ng EnP, sa kahalagahan ng urban planning sa Metro Manila, at sa gampanin ng tagaplano sa pamamahala ng paggamit ng lupa. Sinagot ang mga katanungan sa loob ng isang mas malawak na balangkas ng sustainable development — ang 17 SDGs ng United Nations at ang Ambisyon 2040 ng Department of Economic Planning and Development (DepDev) — na nagbibigay ng bagong kahulugan at mas mataas na antas ng pagkaapurihan sa gawain ng mga EnP. Ipinakita ng mga natuklasan na ang EnP ay hindi lamang isang teknikal na espesyalista — siya ay isang ahente ng sustainable development na may natatanging kakayahan at responsibilidad sa panahon ng mabilis na urbanisasyon, climate change, at mga hamon ng social equity.

Ang kanyang gawain sa paghahanda ng CLUP, sa pagpapayo sa mga opisyal, at sa pagtataguyod ng participatory na proseso ng pagpapalano ay may direktang kaugnayan sa mga layunin ng SDGs at sa mga pangako ng Ambisyon 2040. Ang bawat desisyon sa paggamit ng lupa na ginagawa ng isang EnP — kung saan itatayo ang mga tahanan, kung aling lugar ang poprotektahan, kung paano hahalawin ang mga magkakasalungat na pangangailangan ng lungsod — ay isang maliit ngunit makabuluhang aksyon para sa mas malaking layunin ng sustainable development. Para sa Kalakhang Maynila, ang tagumpay ng Ambisyon 2040 at ang pagkamit ng mga SDG targets ay nakasalalay sa kalidad ng pamamahala ng lungsod — at ang pamamahala ng paggamit ng lupa ay isa sa mga pundasyon ng kalidad ng pamamahalang iyon.

Ang mga EnP na may malakas na propesyonal na pagkakakilanlan, malalim na kaalaman sa sustainable development, at matibay na dedikasyon sa kabutihang pampubliko ay mga pangunahing ahente ng pagbabago na kailangan ng Kalakhang Maynila upang makamit ang adhikain ng isang mas sustainable, equitable, at resilient na lungsod para sa mga susunod na henerasyon. Sa huli, ang gawain ng EnP ay isang pamumuhunan sa kinabukasan — ng Kalakhang Maynila, ng Pilipinas, at ng mundo. Ang mga desisyon sa paggamit ng lupa na ginagawa ngayon ay magtatakda ng katangian ng mga lungsod at komunidad ng Pilipinas para sa maraming dekada. Ang lakas ng propesyon ng EnP — ang kanyang teknikal na husay, propesyonal na integridad, at panlipunang responsibilidad — ay isang mahalagang pundasyon ng pag-asang maaabot ng Pilipinas ang Ambisyon 2040: isang bansa kung saan ang bawat Pilipino ay namumuhay nang may dignidad, kaligtasan, at pag-asa para sa kinabukasan.

Pasasalamat

Nais pasalamatan ng may-akda ang Polytechnic University of the Philippines, ang Philippine Christian University, at ang National University Manila para sa patuloy na suporta sa akademikong pananaliksik. Nais din niyang pasalamatan ang Philippine Institute of Environmental Planners para sa mga oportunidad ng propesyonal na pakikipag-ugnayan na nagbigay-inspirasyon sa mga ideyang tinalakay sa papel na ito.

Pondo

Ang pananaliksik na ito ay hindi nakatanggap ng anumang panlabas na pondo mula sa anumang pampubliko, komersyal, o hindi pangkitang ahensiya ng pagpopondo, at walang organisasyon ang nagbigay ng pinansiyal na suporta para sa pagsasagawa ng pag-aaral, pagiging may-akda, o publikasyon ng artikulong ito.

Pahayag sa Salungatan ng Interes

Idineklara ng mga may-akda na wala silang kilalang magkakasalungat na pinansiyal na interes o personal na relasyon na maaaring lumitaw na nakakaapekto sa gawain na iniulat sa artikulong ito.

Pahayag sa Pagkakaroon ng Datos

Ang pagbabahagi ng datos ay hindi naaangkop sa artikulong ito dahil walang bagong datos ang nilikha o nasuri sa pag-aaral na ito; lahat ng datos na ginamit ay nakuha mula sa mga naunang nailathala na mapagkukunan na nakalista sa talaan ng mga sanggunian.

Mga Sanggunian

- American Institute of Certified Planners. (2016). AICP code of ethics and professional conduct. American Planning Association. <https://www.planning.org/ethics/ethicscode/>
- Cinco, T. A., et.al. (2016). Observed trends and impacts of tropical cyclones in the Philippines. International Journal of Climatology, 36(14), 4638-4650. <https://doi.org/10.1002/joc.4659>
- Climate Change Commission. (2022). Republic of the Philippines. <https://climate.gov.ph/>
- Dator, J. (2009). Alternative futures at the Manoa School. Journal of Futures Studies, 14(2), 1–18. <https://jfsdigital.org/articles-and-essays/2009-2/vol-14-no-2-november/articles/futuristsalternative-futures-at-the-manoa-school/>
- Department of Economy, Planning, and Development [DEPDev]. (2024). Ambisyon 2040: Long-term vision for the Philippines. <https://2040.depdev.gov.ph/>
- Hall, P. (2014). Cities of tomorrow: An intellectual history of urban planning and design since 1880 (3rd ed.). Wiley-Blackwell.
- Inayatullah, S. (2008). Six pillars: Futures thinking for transforming. Foresight, 10(1), 4–21. <https://doi.org/10.1108/14636680810855991>

- Marcuse, P. (2009). From critical urban theory to the right to the city. *City: Analysis of Urban Trends, Culture, Theory, Policy, Action*, 13(2-3), 185-197. <https://doi.org/10.1080/13604810902982177>
- Peralta, R. D. G. (2025). Exploring Philippine futures through intergenerational lenses: Four alternative scenarios of the AmBisyon Natin 2040 Vision [Master's thesis, University of the Philippines Open University]. UPOU Repository. <https://repository.upou.edu.ph/items/3d53a88b-d2f8-4e5c-aaab-7743a8dfdfa5>
- Philippine Statistics Authority. (2020). 2020 Census of Population and Housing. <https://psa.gov.ph/census-population-and-housing/2020-cph>
- Republic Act No. 7160. (1991). Local Government Code of the Philippines. Congress of the Philippines. <https://www.officialgazette.gov.ph/1991/10/10/republic-act-no-7160/>
- Republic Act No. 10587. (2013). Environmental Planning Act of the Philippines. Congress of the Philippines. <https://www.officialgazette.gov.ph/2013/05/27/republic-act-no-10587/>
- Republic Act No. 11201. (2019). Department of Human Settlements and Urban Development Act. Congress of the Philippines. <https://www.officialgazette.gov.ph/2019/02/14/republic-act-no-11201/>
- Sabatier, P. A., & Weible, C. M. (Eds.). (2014). *Theories of the policy process* (3rd ed.). Westview Press.
- Sachs, J. D. (2015). *The age of sustainable development*. Columbia University Press.
- Santiago III, E. F. (2025). Zoning implementation and monitoring towards effective land use governance of sustainable future and smart cities: A Philippine perspective. *NRCP Research Journal*, 24(2). <https://ejournals.ph/article.php?id=30879>
- United Nations. (2015). *Transforming our world: The 2030 Agenda for Sustainable Development*. United Nations General Assembly. <https://sdgs.un.org/2030agenda>
- UN-Habitat. (2016). *New Urban Agenda: Quito Declaration on Sustainable Cities and Human Settlements for All*. <https://habitat3.org/the-new-urban-agenda/>
- United Nations. (2015). *Paris Agreement*. UNFCCC.
- United Nations Office for Disaster Risk Reduction. (2015). *Sendai Framework for Disaster Risk Reduction 2015–2030*. UNDRR.
- World Commission on Environment and Development. (1987). *Our common future* (Brundtland Report). Oxford University Press. <https://sustainabledevelopment.un.org/content/documents/5987our-common-future.pdf>

Mga Apendiks

Walang kalakip na mga apendiks sa pag-aaral na ito